

Wtorek, 15 stycznia 2019 r.

P8_TA(2019)0011

Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2019 r. w sprawie Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (2018/2222(INI))

(2020/C 411/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący decyzji Rady zmieniającej decyzję 2007/198/Euratom powołującą Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznającą mu określone korzyści (COM(2018)0445),
 - uwzględniając decyzję Rady 2007/198/Euratom powołującą Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznającą mu określone korzyści⁽¹⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 13 listopada 2017 r. dotyczące rocznego sprawozdania finansowego Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej za rok budżetowy 2016 wraz z odpowiedzią Wspólnego Przedsięwzięcia,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie wkładu UE w realizację zreformowanego projektu ITER (COM(2017)0319),
 - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A8-0393/2018),
- A. mając na uwadze, iż synteza jądrowa może w przyszłości odgrywać kluczową rolę w krajobrazie energetycznym Europy i świata jako potencjalnie niewyczerpalne, bezpieczne, przyjazne dla klimatu oraz środowiska i konkurencyjne gospodarczo źródło energii;
- B. mając na uwadze, że synteza jądrowa już przynosi konkretne korzyści dla przemysłu i ma pozytywny wpływ na zatrudnienie, wzrost gospodarczy i innowacje, pozytywnie oddziałując także poza obszarami syntezy jądrowej i energii;
- C. mając na uwadze, że Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej koordynuje działania w ramach badań naukowych i technologicznych i rozwoju w dziedzinie syntezy jądrowej;
- D. mając na uwadze, że od samego początku Europa odgrywa wiodącą rolę w projekcie ITER, rozwijanym w ścisłej współpracy z pozaeuropejskimi sygnatariuszami umowy ITER (USA, Rosją, Chinami, Japonią, Koreą Południową i Indiami), a także mając na uwadze, że europejski wkład przekazywany za pośrednictwem Wspólnego Przedsięwzięcia stanowi 45 % kosztów realizacji projektu;
- E. mając na uwadze, że wniosek Komisji dotyczący zmiany decyzji Rady 2007/198/Euratom ma na celu zapewnienie finansowania dalszego europejskiego uczestnictwa w projekcie ITER w całym okresie obowiązywania kolejnych wieloletnich ram finansowych, aby zagwarantować ciągłość projektu mającego na celu dokonanie przełomowych odkryć naukowych w zakresie syntezy jądrowej w obszarze cywilnym, które to odkrycia pozwoliłyby na produkowanie bezpiecznej i opłacalnej energii zgodnej z celami porozumienia paryskiego;
1. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący decyzji Rady zmieniającej decyzję 2007/198/Euratom powołującą Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznającą mu określone korzyści co stworzy podstawy dla finansowania działań wspólnego przedsięwzięcia na lata 2021–2027 na mocy traktatu Euratom;

⁽¹⁾ Dz.U. L 90 z 30.3.2007, s. 58.

Wtorek, 15 stycznia 2019 r.

2. ubolewa, że Rada nie skonsultowała się z Parlamentem Europejskim w sprawie wniosku, i z zadowoleniem przyjmuje ogłoszony przez Komisję w ramach orędzia o stanie Unii z 2018 r. zamiar, „by rozważyć możliwości poszerzenia głosowania większością kwalifikowaną i ewentualnej reformy traktatu Euratom”; oczekuje, że taka reforma bez wątpienia doprowadziłaby do przyznania Parlamentowi kompetencji współustawodawczych;
3. przypomina o opóźnieniu w budowie eksperymentalnego reaktora, ponieważ początkowo przywidywano, iż ITER będzie gotowy w 2020 r., ale w 2016 r. Rada ITER przyjęła nowy harmonogram przewidujący, że etap pierwszej plazmy zostanie osiągnięty w grudniu 2025 r., która to data jest najbliższym technicznie wykonalnym terminem budowy ITER;
4. podkreśla, że nie należy przekraczać wkładu Euratom we Wspólne Przedsięwzięcie na lata 2021–2027;
5. podkreśla, że organizacja ITER powinna uwzględnić rozsądne plany na wypadek ewentualnych nieprzewidzianych opóźnień w każdym zmienionym harmonogramie, aby uniknąć kolejnych rewizji w górę przewidywanych kosztów projektu, uniknąć opóźnień w odniesieniu do przewidywanych terminów osiągnięcia celów pośrednich operacyjności oraz zapewnić jak najwyższy poziom wiarygodności harmonogramów; popiera w tym kontekście uwzględnienie ewentualnych nieprzewidzianych opóźnień w realizacji harmonogramu do 24 miesięcy oraz możliwości wzrostu nieplanowanych kosztów do 10–20 % względem budżetu zaproponowanego przez Komisję;
6. przyjmuje z zadowoleniem nowe podejście do zarządzania ryzykiem przyjęte przez organizację ITER i zachęca Radę ITER do dalszego zmniejszenia liczby podkomisji, usprawnienia ich działania i wyeliminowania nakładania się zadań;
7. wzywa Radę do przyjęcia wniosku Komisji po wprowadzeniu następujących zmian:
 - wskazanie wkładu Euratomu na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia zarówno w cenach stałych, jak i bieżących,
 - stosowanie, dla celów jasności, terminu „Euratom” zamiast „Wspólnota” w całym tekście,
 - określenie jasnych przepisów dotyczących komitetów wspierających Radę Zarządzającą Wspólnego Przedsięwzięcia, w szczególności komitetu ds. administracji i zarządzania, komitetu ds. zamówień i umów oraz technicznego panelu doradczego, w odniesieniu do ich składu, stałego lub czasowego statusu, liczby posiedzeń oraz sposobu wynagradzania ich członków,
 - ocena i wyeliminowanie pokrywających się zadań pomiędzy komitetem ds. administracji i zarządzania oraz technicznym panelem doradczym w odniesieniu do planów projektów i programów prac,
 - wprowadzenie przepisów dotyczących wkładów państwa przyjmującego ITER,
 - uwzględnienie w załączniku III („rozporządzenie finansowe: zasady ogólne”) wymogu określenia w regulaminie finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia zasad i procedur w odniesieniu do oceny wkładów rzeczowych,
 - wprowadzenie do art. 5 i do załącznika III zapisów pozwalających Wspólnemu Przedsięwzięciu na korzystanie z finansowania w postaci instrumentów finansowych w ramach działań łączonych realizowanych zgodnie z przyszłym programem InvestEU,
 - sprecyzowanie roli i wkładu Zjednoczonego Królestwa w zależności od jego statusu w Euratomie, w szczególności odnośnie do ewentualnego udziału w projekcie ITER,
 - wprowadzenie przepisów dotyczących synergii i współpracy między ITER a programem badawczo-szkoleniowym Euratom na lata 2021–2025,
 - rozważenie współpracy z małymi i średnimi nowatorskimi podmiotami prywatnymi, takimi jak przedsiębiorstwa typu start-up testujące nowe podejścia i technologie, w ramach programu działań badawczych i w sieci wyznaczonych organizacji w dziedzinie badań naukowych i technologicznych związanych w syntezą jądrową,
 - doprecyzowanie przepisów dotyczących sprawozdań rocznych i ocen przygotowanych przez Wspólne Przedsięwzięcie;

Wtorek, 15 stycznia 2019 r.

- włączenie do projektu zalecenia przeanalizowania możliwego dalszego wykorzystania materiałów używanych obecnie w ramach projektu ITER;
 - 8. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentom państw członkowskich.
-